

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสาร ได้แก่ คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ ทฤษฎีการแสวงหาข่าวสารของผู้รับสาร และแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อของผู้รับสาร โดยใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 การเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยเรื่องการเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของผู้รับสารตามแนวชายแดนไทย ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรเรื่องการนับถือศาสนาของประชากรเป็นตัวแปรหลักในการศึกษา ทั้งนี้เพื่อสังเกตพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของผู้รับสารกลุ่มต่างๆที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทย-มาเลเซีย โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นคนไทยทั้งหมด 3 กลุ่ม ได้แก่ คนไทยมุสลิม คนไทยพุทธเชื้อสายไทย และคนไทยพุทธเชื้อสายจีน ซึ่งสามารถสรุปการเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย ได้ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เปิดรับ หรือไม่เคยเปิดรับ

กลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายไทยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนผู้ไม่เปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซียมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มคนไทยพุทธเชื้อสายจีน และกลุ่มคนไทยมุสลิมซึ่งมีผู้ระบุว่าไม่เปิดรับสื่อมาเลเซียน้อยที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจำแนกเป็น คนไทยพุทธเชื้อสายไทย จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 42.66 (จากจำนวน 75 คน) คนไทยพุทธเชื้อสายจีนจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 29.33 (จากจำนวน 75 คน) และคนไทยมุสลิมจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4 (จากจำนวน 150 คน)

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียมีเหตุผลในการไม่เปิดรับซึ่งสามารถจำแนกได้ 3 ประเด็น คือ 1. ไม่เข้าใจภาษาที่ออกอากาศทางสื่อวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซีย

เซีย 2. รับสัญญาณวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซียได้ไม่ชัดเจน และ 3. ไม่ทราบว่าในพื้นที่ที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่สามารถเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียได้

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เปิดรับส่วนใหญ่ทราบว่าในพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่สามารถรับสื่อจากประเทศมาเลเซียได้ แต่มีพฤติกรรมไม่เปิดรับ โดยกลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายไทยและคนไทยพุทธเชื้อสายจีนส่วนใหญ่มีเหตุผลในการไม่เปิดรับสื่อจากประเทศมาเลเซียเพราะไม่เข้าใจภาษาที่ออกอากาศทางสื่อมาเลเซียเป็นประการสำคัญ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมส่วนใหญ่มีเหตุผลในการไม่เปิดรับเพราะรับสัญญาณวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียได้ไม่ชัดเจน

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทราบว่ามียุทธศาสตร์สัญญาณวิทยุ-โทรทัศน์ของมาเลเซียรับได้ในฝั่งไทยสันนิษฐานว่าเป็นปัญหาทางเทคนิคที่ทำให้คลื่นสัญญาณจากมาเลเซียเข้าไม่ถึงคนเหล่านี้ เช่น ตำแหน่งของบ้านอยู่ในจุดบอดสัญญาณหรือเครื่องรับเป็นปัญหา

2) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซีย

พบว่ากลุ่มตัวอย่างคนไทยทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีการเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียอย่างไม่ได้ตั้งใจ หรือเปิดรับโดยความบังเอิญ คือ สำหรับวิทยุหากเปิดเจอรายการใดที่น่าสนใจในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งก็จะรับฟัง หรืออาจจะเปิดสลับไปมากับช่องสถานีอื่น ๆ รวมทั้งช่องสถานีของไทยโดยไม่ได้ตั้งใจที่จะเปิดรับรายการใดโดยเฉพาะหรือเปิดรับรายการนั้นๆอย่างเป็นประจำ ประเภทรายการที่เปิดรับส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกันทั้ง 3 กลุ่ม คือ ประเภทรายการเพลง กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจำแนกเป็น คนไทยมุสลิม จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 34 (จากจำนวน 150 คน) คนไทยพุทธเชื้อสายจีนจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 18.66 (จากจำนวน 75 คน) และคนไทยพุทธเชื้อสายไทยจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 25.33 (จากจำนวน 75 คน)

สำหรับสื่อโทรทัศน์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะให้คำตอบที่คล้ายกัน คือ เปิดรับชมโทรทัศน์มาเลเซียเมื่อว่างจากการชมรายการของโทรทัศน์ไทย หรือในช่วงที่รายการของไทยมีโฆษณา โดยไม่ได้สนใจติดตามรายการใดเป็นพิเศษ หากบังเอิญพบว่ามีรายการที่น่าสนใจก็จะหยุดรับชมเท่านั้น โดยประเภทรายการโทรทัศน์ที่เคยเปิดรับ ได้แก่ กีฬา ภาพยนตร์ฝรั่ง และภาพยนตร์อินเดีย รวมทั้งสารคดีจากต่างประเทศ ซึ่งบางรายการหารับชมได้ยากในโทรทัศน์ไทย ปัจจัยร่วมที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเปิดรับโทรทัศน์มาเลเซียเป็นบางครั้งก็คือ รายการของมาเลเซียไม่ถูกขัดจังหวะด้วยโฆษณาบ่อยเหมือนรายการของไทย กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจำแนกเป็น คนไทยมุสลิม จำนวน 64

คน คิดเป็นร้อยละ 42.66 (จากจำนวน 150 คน) คนไทยพุทธเชื้อสายจีน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 44 (จากจำนวน 75 คน) และคนไทยพุทธเชื้อสายไทย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 32 (จากจำนวน 75 คน)

3) กลุ่มตัวอย่างที่ตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายแท้จริงในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มที่ตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย

กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุมาเลเซีย

พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุมาเลเซียมากที่สุดได้แก่ กลุ่มคนไทยมุสลิม จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 28.66 (จากจำนวน 150 คน) รองลงมาคือ คนไทยพุทธเชื้อสายจีน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 (จากจำนวน 75 คน) และคนไทยพุทธเชื้อสายไทย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 9.33 (จากจำนวน 75 คน)

โดยคนไทยพุทธเชื้อสายไทยและคนไทยพุทธเชื้อสายจีนระบุความถี่และจำนวนเวลาในการเปิดรับวิทยุมาเลเซียเหมือนกัน คือ ระบุว่าเปิดรับวิทยุมาเลเซียบ่อยครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุด และเปิดรับวิทยุมาเลเซียน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวันมากที่สุด ในขณะที่คนไทยมุสลิมระบุว่าเปิดรับวิทยุมาเลเซียเป็นประจำต่อสัปดาห์มากที่สุด และเปิดรับวิทยุมาเลเซีย 1-2 ชั่วโมงต่อวันมากที่สุด

สำหรับการเปิดรับช่องสถานีวิทยุทั้ง 6 ช่องสถานี กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุมาเลเซียทั้ง 3 กลุ่มระบุว่าเปิดรับช่องสถานีและประเภทรายการต่างๆที่แตกต่างกัน คือ คนไทยมุสลิมมีผู้ระบุว่าเปิดรับช่องสถานี Radio2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.8 และเปิดรับประเภทรายการเพลงมาเลเซียมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.3 ของคนไทยมุสลิมที่ตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุ คนไทยพุทธเชื้อสายจีนมีผู้ระบุว่าเปิดรับช่องสถานีวิทยุ Radio5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 และเปิดรับประเภทรายการเพลงภาษาจีนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของคนไทยพุทธเชื้อสายจีนที่ตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุ ส่วนคนไทยพุทธเชื้อสายไทยมีผู้ระบุว่าเปิดรับช่องสถานีวิทยุ Radio4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.4 และเปิดรับประเภทรายการเพลงภาษาอังกฤษมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของคนไทยพุทธเชื้อสายไทยที่ตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุ

ดังนั้นจากพฤติกรรมในการเปิดรับช่องสถานีและประเภทรายการวิทยุของผู้รับสารที่ตั้งใจเปิดรับวิทยุมาเลเซียข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเลือกเปิดรับช่องสถานีและประเภทรายการของผู้รับสารแต่ละกลุ่มนั้นมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าใจภาษาของผู้รับสารแต่ละกลุ่มด้วย โดยคนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับวิทยุมาเลเซียจำนวน 43 คน มีผู้เข้าใจภาษามาเลเซียถึง 41 คน ดังนั้นจึงสนใจที่จะรับฟังรายการที่ออกอากาศเป็นภาษามาเลเซียจากวิทยุของมาเลเซีย เช่นเดียวกันกับคนไทยพุทธเชื้อสายจีนที่ตั้งใจเปิดรับวิทยุมาเลเซีย จำนวน 10 คน ทุกคนล้วนมีความสามารถในการเข้าใจภาษาจีนทั้งสิ้น ดังนั้นจึงสนใจที่จะเลือกเปิดรับฟังช่องสถานีและประเภทรายการวิทยุที่ออกอากาศเป็นภาษาจีนจากวิทยุของมาเลเซีย ส่วนคนไทยพุทธเชื้อสายไทยนั้นแม้จะไม่มีภาษาที่ผูกพันอยู่กับเชื้อสายออกอากาศทางวิทยุมาเลเซียเหมือนเช่น คนไทยมุสลิม และคนไทยพุทธเชื้อสายจีน แต่คนไทยพุทธเชื้อสายไทยที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุมาเลเซีย จำนวน 7 คน ก็มีความสามารถในการเข้าใจภาษาอังกฤษถึง 6 คนด้วยกัน ดังนั้นจึงอาจเป็นสาเหตุให้สนใจที่จะรับฟังรายการที่ออกอากาศเป็นภาษาอังกฤษทางวิทยุมาเลเซีย

กลุ่มผู้รับสารที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อโทรทัศน์มาเลเซีย

พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุมาเลเซียมากที่สุดได้แก่ กลุ่มคนไทยมุสลิม จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 44 (จากจำนวน 150 คน) รองลงมาคือ คนไทยเชื้อสายจีน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 24 (จากจำนวน 75 คน) และคนไทยเชื้อสายไทยจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20 (จากจำนวน 75 คน)

คนไทยทั้ง 3 กลุ่มระบุถึงความถี่และจำนวนเวลาในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มาเลเซียที่เหมือนกัน คือ ระบุว่าเปิดรับโทรทัศน์มาเลเซียบ่อยครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุด ส่วนจำนวนเวลาที่ใช้ในการเปิดรับโทรทัศน์มาเลเซียต่อวันนั้นระบุว่าใช้เวลาในการเปิดรับโทรทัศน์มาเลเซียจำนวน 1-2 ชั่วโมงต่อวันมากที่สุด

สำหรับการเปิดรับสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 ช่องสถานีคือ RTM1 RTM2 TV3 และNTV7ของผู้รับสารทั้ง 3 กลุ่มนั้น ได้ระบุถึงการเลือกเปิดรับช่องสถานีและประเภทรายการโทรทัศน์ที่แตกต่างกันดังนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมระบุว่าเปิดรับช่องสถานี RTM1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.2 และเปิดรับประเภทรายการศาสนาอิสลามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.3 ของคนไทยมุสลิมที่ตั้งใจเปิดรับโทรทัศน์มาเลเซีย กลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายจีนระบุว่าเปิดรับช่องสถานี RTM2

มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 และระบุว่าเปิดรับประเภทรายการภาพยนตร์จีน และละครจีนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.6 ของคนไทยพุทธเชื้อสายจีนที่ตั้งใจเปิดรับสื่อโทรทัศน์มาเลเซีย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายไทยระบุว่าเลือกเปิดรับช่องสถานี TV3 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.7 และเปิดรับรายการประเภทภาพยนตร์ฝรั่งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 ของคนไทยพุทธเชื้อสายไทยที่ตั้งใจเปิดรับสื่อโทรทัศน์มาเลเซีย

สำหรับการเปิดรับช่องสถานีของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม เป็นที่สังเกตว่า แต่ละกลุ่มเลือกเปิดรับช่องสถานีที่มีความเกี่ยวข้องกับเชื้อสายและความสามารถในการใช้ภาษา นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมระบุว่าเลือกเปิดรับช่องสถานี RTM1 มากที่สุด โดยช่องสถานี RTM1 นั้นเป็นช่องสถานีของรัฐบาลที่จัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการของชาวมาเลเซีย-มุสลิมผู้นับถือศาสนาอิสลามซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศมาเลเซีย ส่วนคนไทยพุทธเชื้อสายจีนเปิดรับช่องสถานี RTM2 ซึ่งเป็นช่องสถานีที่ดำเนินการโดยรัฐบาลเช่นกัน แต่เป็นช่องสถานีที่ดำเนินการเพื่อสนองความต้องการของประชาชนทุกเชื้อชาติที่มีอยู่ในประเทศมาเลเซีย และเป็นช่องสถานีที่มีสัดส่วนของรายการที่ออกอากาศเป็นภาษาจีนมากที่สุด ในขณะที่ช่องสถานี TV3 ที่คนไทยพุทธเชื้อสายไทยระบุว่าเปิดรับมากที่สุด เป็นช่องสถานีที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน มีสัดส่วนของรายการที่นำเข้ามาจากต่างประเทศมากกว่ารายการที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ

ในการเลือกเปิดรับประเภทรายการของทั้ง 3 กลุ่มจะสังเกตได้ว่ามีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายจีนและคนไทยพุทธเชื้อสายไทยจะเลือกเปิดรับรายการประเภทบันเทิงที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ โดยคนไทยพุทธเชื้อสายจีนเลือกที่จะเปิดรับรายการที่นำเข้ามาจากประเทศจีน ส่วนคนไทยมุสลิมมักเลือกเปิดรับประเภทรายการที่ผลิตขึ้นเองในประเทศมาเลเซีย ออกอากาศเป็นภาษามาเลเซีย และส่วนใหญ่จะเป็นรายการที่ให้ความรู้และเกี่ยวข้องกับศาสนา

จากกลุ่มตัวอย่างคนไทยทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างคนไทยทั้ง 3 กลุ่มส่วนใหญ่เปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้เพราะปัจจัยในเรื่องของความทันสมัย ความหลากหลายของรายการ และการเข้ามาครอบคลุมพื้นที่ของคลื่นสัญญาณจากมาเลเซีย โดยผู้วิจัยสังเกตว่าหากเปรียบเทียบ

จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมให้ความสนใจต่อรายการวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียมากที่สุด และสามารถจัดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่แท้จริงในการเปิดรับสื่อจากประเทศมาเลเซีย โดยมีพฤติกรรมเปิดรับทั้งตั้งใจเปิดรับและไม่ตั้งใจเปิดรับมากถึงร้อยละ 96 ของกลุ่มตัวอย่างคนไทย

มุสลิม รองลงมาได้แก่ คนไทยพุทธเชื้อสายจีน ร้อยละ 70.6 ของกลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายจีน และกลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายไทย ร้อยละ 57.3 ของกลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายไทย โดยในแต่ละกลุ่มต่างมีแบบแผนและสาเหตุในการเปิดรับรายการวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียที่แตกต่างกัน ดังที่ได้อธิบายไว้ในบทที่ 5

สอดคล้องกับข้อสันนิษฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า ประชาชนตามแนวชายแดนซึ่งมีความแตกต่างทางด้านศาสนาจะมีความสนใจในการเปิดรับสื่อจากประเทศมาเลเซียแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจเปิดรับรายการวิทยุ-โทรทัศน์จากมาเลเซียมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้เพราะรายการจากประเทศมาเลเซียสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างมุสลิมมากที่สุด

6.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุจากประเทศมาเลเซียของกลุ่มตัวอย่าง

1. ปัจจัยในเรื่องรูปแบบเนื้อหารายการวิทยุ

ปัจจัยเรื่องรูปแบบเนื้อหารายการของวิทยุมาเลเซียที่ผู้รับสารทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกัน คือ ความหลากหลายของประเภทรายการในวิทยุมาเลเซียที่มีให้เลือกรับฟัง โดยเฉพาะรายการเพลงที่มีให้เปิดรับมากเพียงพอ การจัดรายการของนักจัดรายการในวิทยุของมาเลเซียที่จัดรายการได้น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อเหมือนของไทย และสำหรับคนไทยพุทธเชื้อสายไทยการที่วิทยุของมาเลเซียมีรูปแบบรายการวิทยุภาคภาษาอังกฤษเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายไทยให้ความสนใจ

2. ปัจจัยในเรื่องภาษา

ปัจจัยในเรื่องภาษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุจากประเทศมาเลเซียของผู้รับสารคนไทยมุสลิม และคนไทยพุทธเชื้อสายจีน โดยการที่วิทยุของมาเลเซียมีภาษาที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มสามารถเข้าใจได้ นั่นคือ การมีภาษามาเลเซีย และภาษาจีนในวิทยุของ

มาเลเซีย ทำให้ผู้รับสารเกิดความสนใจและเปิดรับวิทยุมาเลเซีย นอกจากนี้ยังต้องการที่จะเรียนรู้ และฝึกฝนภาษาอื่น ๆ ที่ออกอากาศทางวิทยุมาเลเซียเพิ่มเติมอีกด้วย เช่น ภาษาอังกฤษ

3. ปัจจัยเรื่องโฆษณา

ปัจจัยเรื่องโฆษณาคือปัจจัยที่ถูกกล่าวถึงจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มว่ามีอิทธิพล อย่างมากต่อพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุมาเลเซีย ทั้งนี้เนื่องจากวิทยุของมาเลเซียมีรายการโฆษณาน้อย ทำให้ผู้รับสารสามารถรับฟังรายการต่างๆ ที่สนใจได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะรายการเพลงซึ่งเป็นรายการจากวิทยุมาเลเซียที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มเปิดรับมากที่สุด

การที่วิทยุของมาเลเซียมีโฆษณาน้อยนั้นต้องพิจารณาจากแหล่งรายการของสื่อวิทยุ โดยวิทยุจากประเทศมาเลเซียทั้ง 6 ช่องสถานีที่ข้ามเข้ามาและสามารถรับได้ในชายแดนประเทศไทย นั้นเป็นวิทยุที่ดำเนินการโดยรัฐบาลทั้งสิ้น ซึ่งสื่อวิทยุโทรทัศน์ของรัฐบาลนั้นมีรายได้ 3 แหล่งด้วยกัน คือ 1. เงินรายได้จากรัฐบาลที่จัดสรรไว้สำหรับสื่อกระจายเสียงของรัฐ ซึ่งถือว่าเป็นรายได้หลัก 2. รายได้จากค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเครื่องรับวิทยุ/โทรทัศน์ (radio/TV license fees) ซึ่งประชาชนที่มีเครื่องรับจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมให้กับรัฐบาลเป็นประจำทุกปี เป็นเงินรายได้ที่ได้รับในสัดส่วนที่รองลงมาจากรัฐบาล และ 3. รายได้จากอัตราค่าโฆษณาสินค้า ซึ่งเป็นรายได้ส่วนน้อยที่สุด จากการที่มีเงินสนับสนุนจากรัฐบาล ทำให้การพึ่งพาเงินจากการขายค่าโฆษณามีจำนวนน้อย ดังนั้นวิทยุทั้ง 6 ช่องสถานีของมาเลเซียจึงมีโฆษณาสินค้าน้อย ทำให้ผู้รับสารชาวไทยทั้ง 3 กลุ่มพอใจที่จะเปิดรับวิทยุมาเลเซียเนื่องจากสามารถรับชมรายการได้อย่างต่อเนื่องนั่นเอง

4. ปัจจัยเรื่องความต้องการของผู้รับสาร

สำหรับปัจจัยในเรื่องความต้องการของผู้รับสารเป็นปัจจัยที่ถูกกล่าวถึงโดยกลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมที่ต้องการจะแสวงหาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามจากรายการวิทยุของมาเลเซีย ทั้งนี้เนื่องจากประเทศมาเลเซียมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม และมีศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ วิทยุมาเลเซียจึงมีรายการทางศาสนาอิสลามให้เลือกเปิดรับมากโดยเฉพาะในช่วงฤกษ์ถือศีลอด หรือวันสำคัญต่างๆ ทางศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ยังต้องการที่จะแสวง

หาข่าวสารข้อมูล และสถานการณ์ความเคลื่อนไหวต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวกับพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย และสถานการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจของชาวโลก จากรายการข่าวของสื่อวิทยุมาเลเซียด้วย

5. ปัจจัยเรื่องสภาพสัญญาณวิทยุ

ปัจจัยในเรื่องสภาพสัญญาณวิทยุเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของผู้รับสารทั้ง 3 กลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากสัญญาณวิทยุของมาเลเซียที่ข้ามพรมแดนเข้ามายังชายแดนประเทศไทยมีความชัดเจน ทำให้ผู้รับสารสามารถเปิดรับฟังได้ อีกทั้งจำนวนช่องสัญญาณวิทยุที่ข้ามเข้ามาจำนวนมาก ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกเปิดรับได้ตามความต้องการ กลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายไทยยังกล่าวถึงคลื่นสัญญาณวิทยุของมาเลเซียที่เข้ามาแทรกคลื่นสัญญาณวิทยุของประเทศไทย ทำให้รับฟังรายการวิทยุของไทยได้ไม่ชัดเจนจึงต้องฟังวิทยุของมาเลเซียแทน หรือกลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมที่กล่าวถึงสัญญาณคลื่นวิทยุของไทยในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างด้วยว่า สัญญาณคลื่นวิทยุของไทยที่ให้บริการในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างว่า สัญญาณคลื่นวิทยุบางคลื่นไม่สามารถส่งเข้ามาถึงยังพื้นที่ชายแดนได้ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีพรมแดนติดกับประเทศมาเลเซีย ในขณะที่สัญญาณวิทยุของมาเลเซียที่ข้ามเข้ามากลับมีความชัดเจนมากกว่า ดังนั้นผู้รับสารจึงเลือกและสนใจที่จะเปิดรับรายการวิทยุจากสื่อวิทยุมาเลเซียมากกว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อโทรทัศน์จากมาเลเซียของผู้รับสาร

1. ปัจจัยเรื่องลักษณะรูปแบบเนื้อหารายการโทรทัศน์

ปัจจัยในเรื่องลักษณะรูปแบบเนื้อหารายการเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อโทรทัศน์มาเลเซียของกลุ่มตัวอย่างคนไทยทั้ง 3 กลุ่ม โดยเฉพาะความหลากหลายของประเภทรายการที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มได้ โดยคนไทยพุทธเชื้อสายไทยพอใจกับการที่โทรทัศน์มาเลเซียมีภาพยนตร์ต่างประเทศให้เลือกชมมาก ส่วนคนไทยพุทธเชื้อสายจีนก็พอใจกับการรายการที่นำเข้ามาจากประเทศจีน ในขณะที่คนไทยมุสลิมพอใจกับประเภทรายการที่ให้ความรู้และรายการเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างคนไทยทั้ง 3 กลุ่มยังได้ระบุถึง การถ่ายทอดสดรายการกีฬาของโทรทัศน์มาเลเซีย เนื่องจากโทรทัศน์ของประเทศมาเลเซียมีการถ่ายทอดสดกีฬารายการสำคัญๆ อยู่เสมอ ดังนั้นสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สนใจเกี่ยวกับกีฬาทั้ง 3 กลุ่มจึงเลือกเปิดรับการถ่ายทอดสดกีฬาจากโทรทัศน์ของมาเลเซียอย่างเป็นประจำ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมยังได้กล่าวถึงเนื้อหารายการจากโทรทัศน์มาเลเซียด้วยว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้สนใจเปิดรับสื่อโทรทัศน์มาเลเซียเช่นกัน เนื่องจากเนื้อหาของโทรทัศน์จากมาเลเซียนั้นมีสาระประโยชน์ ไม่นำเสนอเรื่องที่ผิดศีลธรรมจรรยา และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนโดยเฉพาะเด็กๆ

2. ปัจจัยเรื่องโฆษณา

ปัจจัยเรื่องโฆษณาคือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มาเลเซียของผู้รับสารทั้ง 3 กลุ่ม เนื่องจากโทรทัศน์มาเลเซียมีโฆษณาสินค้าต่างๆ น้อยเมื่อเทียบกับของไทย ทำให้ผู้รับสารสามารถเปิดรับรายการต่างๆ ที่สนใจได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่มีโฆษณามาคั่นจังหวะ

ซึ่งเหตุผลในเรื่องที่โฆษณาทางโทรทัศน์ของมาเลเซียมีน้อยนั้น ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากแหล่งรายได้ของโทรทัศน์มาเลเซีย โดยโทรทัศน์ของมาเลเซีย 2 ช่อง ได้แก่ RTM1 RTM2 เป็นโทรทัศน์ที่ดำเนินการโดยรัฐบาลซึ่งมีรายได้มาจาก 3 แหล่งคือ รายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากเงินจัดสรรจากรัฐบาลที่มีสำหรับสื่อกระจายเสียงของรัฐ ส่วนรายได้อีกส่วนมาจากค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเครื่องรับวิทยุ/โทรทัศน์ (radio/TV license fees) ซึ่งประชาชนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์จะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมให้กับรัฐบาลเป็นประจำทุกปี ส่วนรายได้อีกส่วนมาจากอัตราค่าโฆษณาสินค้าซึ่งเป็นรายได้ส่วนที่น้อยที่สุดรองจากรายได้ 2 ส่วนแรก ดังนั้นทำให้โทรทัศน์ทั้ง 2 ช่องสถานีของมาเลเซียมีโฆษณาสินค้าน้อย ซึ่งจากการที่มีโฆษณาน้อยทำให้ผู้รับสารคนไทยทั้ง 3 กลุ่มพอใจที่จะเปิดรับโทรทัศน์มาเลเซียเนื่องจากสามารถรับชมรายการได้อย่างต่อเนื่อง

3. ปัจจัยเรื่องภาษา

สำหรับปัจจัยในเรื่องภาษา เป็นปัจจัยที่ถูกระบุถึงจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ คนไทยมุสลิมและคนไทยพุทธเชื้อสายจีนว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตั้งใจเปิดรับสื่อโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย ซึ่งประเด็นในเรื่องของภาษา คือ การมีภาษาที่ผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ในสื่อโทรทัศน์ของประเทศมาเลเซีย ทำให้สนใจที่จะเปิดรับรายการต่างๆ จากโทรทัศน์มาเลเซีย โดยสำหรับคนไทยมุสลิม การที่โทรทัศน์ของมาเลเซียมีรายการที่เสนอเป็นภาษามาเลเซียซึ่งคนไทยมุสลิมบางคนสามารถเข้าใจได้ทำให้สนใจที่จะเปิดรับรายการดังกล่าวจากโทรทัศน์ของมาเลเซีย ในส่วนของคนไทยพุทธเชื้อสายจีนก็เช่นกัน การที่โทรทัศน์ของมาเลเซียมีรายการที่ออกอากาศเป็นภาษาจีนทั้งรายการที่นำเข้ามาจากประเทศจีน และรายการที่ผลิตขึ้นในประเทศมาเลเซีย เป็นสาเหตุสำคัญอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เปิดรับรายการจากโทรทัศน์ประเทศมาเลเซีย

4. ปัจจัยเรื่องสภาพสัญญาณโทรทัศน์

สำหรับปัจจัยในเรื่องสภาพสัญญาณนั้นมีเพียงกลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายไทยเท่านั้นที่ระบุถึงอิทธิพลของปัจจัยในเรื่องนี้ว่ามีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย โดยให้ความเห็นว่า ในบางพื้นที่โทรทัศน์จากมาเลเซียที่ข้ามเข้ามายังชายแดนไทยมีความชัดเจนมากกว่าโทรทัศน์ของไทยบางช่อง ทั้งนี้เนื่องจากสภาพของภูมิประเทศ และความห่างไกลทำให้รับสัญญาณจากโทรทัศน์ของไทยได้ไม่ชัดเจน ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สนใจเปิดรับรายการต่างๆ ของโทรทัศน์มาเลเซีย

5. ปัจจัยในเรื่องความต้องการของผู้รับสาร

ปัจจัยในเรื่องความต้องการของผู้รับสารนั้นถูกกล่าวถึงจากกลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายจีน และคนไทยมุสลิม โดยมีประเด็นที่คล้ายคลึงกันในเรื่องที่ว่า ทั้ง 2 กลุ่มต้องการข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิต

สำหรับคนไทยพุทธเชื้อสายจีนต้องการข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวด้านต่างๆของ ประเทศมาเลเซีย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการค้าขาย เนื่องจากประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมีการติดต่อค้าขายกันมาโดยตลอด โดยเฉพาะการค้าขายตามแนวชายแดนไทย

ในขณะที่คนไทยมุสลิมสนใจต้องการทราบข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ต่างๆตามแนวชายแดนไทย-มาเลเซีย ทั้งนี้เพราะบางครั้งสถานการณ์มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของผู้รับสารในกลุ่มนี้อยู่เสมอ กลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมยังสนใจติดตามข่าวที่นำ เสนอจากโทรทัศน์มาเลเซียเพื่อเปรียบเทียบข้อมูล ในกรณีที่มีประเด็นข่าวซึ่งนำเสนอทั้งในโทรทัศน์ของ ไทยและโทรทัศน์ของมาเลเซีย นอกจากนี้ยังต้องการรับทราบข่าวสารสถานการณ์ที่กำลัง เป็นที่สนใจของชาวโลกด้วย โดยเฉพาะข่าวสารที่เกี่ยวกับประเทศมุสลิมต่างๆ เนื่องจากโทรทัศน์ มาเลเซียจะนำเสนอข่าวที่ละเอียดชัดเจนกว่า นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมซึ่งนับถือ ศาสนาอิสลาม ยังต้องการข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามที่นำเสนอจากสื่อโทรทัศน์อีก ด้วย

6.2 อภิปรายผล

จากกรณีที่คลื่นสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียแพร่กระจายข้าม พรมแดนเข้ามายังบริเวณชายแดนภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของผู้รับสารตามแนวชายแดนไทย โดยมี แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารเป็นกรอบแนวคิดสำคัญเพื่อนำมาอภิปรายผล

ผู้วิจัยพบว่าจากการที่ประเทศไทยและมาเลเซียมีความใกล้ชิดกันทางภูมิศาสตร์ โดยมี พรมแดนติดต่อกันถึง 646 กิโลเมตร ดังนั้นคลื่นสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย จึงสามารถข้ามเขตพรมแดนเข้ามา และเปิดรับได้ยังฝั่งพื้นที่ชายแดนไทยในจังหวัดที่มีพรมแดนติด กับประเทศมาเลเซีย และจังหวัดใกล้เคียงที่อยู่ในรัศมีกำลังส่ง ซึ่งความชัดเจนของคลื่นสัญญาณ จะแตกต่างกันไปตามลักษณะพื้นที่ ระยะทาง และปัจจัยทางเทคนิคต่างๆ

สำหรับการเปิดรับรายการวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซียของประชาชนตามแนวชายแดนไทย ผู้ วิจัยมีสมมุติฐานเบื้องต้นว่าประชาชนคนไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการนับถือศาสนา

แตกต่างกันจะส่งผลถึงแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับรวมทั้งสาเหตุปัจจัยในการเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียที่แตกต่างกันด้วย จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีพฤติกรรมเปิดรับรายการวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียเป็นคนไทยมุสลิมซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์กับประชากรส่วนใหญ่ในประเทศมาเลเซีย เนื่องจากมีวัฒนธรรมความเชื่อ การนับถือศาสนา(อิสลาม) และการใช้ภาษาที่สอดคล้องกัน ดังนั้นเนื้อหารายการของวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียจึงสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมได้มากที่สุด รูปแบบรายการส่วนใหญ่ที่คนไทยมุสลิมเปิดรับเป็นรายการที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม และรายการที่ผลิตขึ้นเองในประเทศมาเลเซีย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธ คือ กลุ่มคนไทยพุทธเชื้อสายไทยและคนไทยพุทธเชื้อสายจีน มีพฤติกรรมเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซียด้วยเช่นกัน เนื่องจากสามารถรับสัญญาณได้ และพอใจกับความหลากหลาย ความทันสมัย และคุณภาพของรายการบางประเภท แต่การเปิดรับเป็นไปในลักษณะไม่ตั้งใจเป็นส่วนใหญ่ ประเภทรายการที่เปิดรับส่วนใหญ่เป็นประเภทรายการบันเทิงที่มาเลเซียนำเข้าจากต่างประเทศ

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียส่วนใหญ่มีความสามารถในการเข้าใจภาษาใดภาษาหนึ่งที่ออกอากาศจากสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ของมาเลเซีย ซึ่งความสามารถในการเข้าใจภาษาของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มมีความสัมพันธ์กับเชื้อสายของกลุ่มตัวอย่างด้วย โดยคนไทยมุสลิมที่ตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากมาเลเซียส่วนใหญ่มีความสามารถในการเข้าใจภาษามาเลเซีย ส่วนคนไทยพุทธเชื้อสายจีนจะมีความสามารถในการเข้าใจภาษาจีน ในขณะที่คนไทยพุทธเชื้อสายไทยส่วนใหญ่จะมีความสามารถในการเข้าใจภาษาอังกฤษ ซึ่งความสามารถในการเข้าใจภาษาของแต่ละกลุ่มมีความสัมพันธ์กับการเลือกเปิดรับช่องสถานีและประเภทรายการจากสื่อวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซียด้วย โดยกลุ่มตัวอย่างมักเปิดรับรายการที่ออกอากาศเป็นภาษาที่กลุ่มสามารถเข้าใจได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าตัวแปรศาสนาซึ่งมีความเกี่ยวข้องถึงเชื้อสาย รวมถึงความสามารถในการเข้าใจภาษาของกลุ่มตัวอย่างเป็นสิ่งหนึ่งที่มีผลในการกำหนดความแตกต่างของพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์มาเลเซีย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานเบื้องต้นของการวิจัย

สำหรับสาเหตุการเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของประชาชนตามแนวชายแดนไทย ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีสาเหตุในการเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียเพื่อตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับสื่อจากประเทศมาเลเซียส่วนหนึ่งเกิดจากความต้องการที่จะแสวงหาข่าวสารเรื่องราว หรือประเด็นที่ตน

สนใจ Information seeking เพื่อนำมาสนับสนุนทัศนคติ ความคิด ความเชื่อเดิม และเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทั้งให้ความรู้และความบันเทิง โดยกลุ่มตัวอย่างบางคนทราบว่าเรื่องที่ตนให้ความสนใจหรือต้องการคำตอบนั้นสามารถหาข้อมูลได้จากสื่อวิทยุและโทรทัศน์ของมาเลเซีย เช่น กลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมที่ต้องการรับข่าวสารเกี่ยวกับศาสนาอิสลามและทราบว่าสามารถรับได้จากวิทยุและโทรทัศน์จากมาเลเซีย เนื่องจากประเทศมาเลเซียนั้นมีศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ และมีคนเชื้อสายมาเลย์-มุสลิมเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ซึ่งการแสวงหาข่าวสารในลักษณะนี้ของกลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมเป็นพฤติกรรมแสวงหาข่าวสารที่ถูกริเริ่มขึ้นอย่างตั้งใจที่จะหาคำตอบที่ชัดเจนเกี่ยวกับประเด็นที่เป็นปัญหา โดยการเข้าหาแหล่งของสื่อด้วยความตั้งใจ

กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมแสวงหาข่าวสารในลักษณะนี้ เกิดขึ้นจากการตระหนักถึงประเด็นใดประเด็นหนึ่งว่าเป็นปัญหา (problem recognition) และเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับพวกเขา (level of involvement) ทำให้กลุ่มตัวอย่างสื่อสารถึงประเด็นนั้นๆอย่างสนใจ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ เช่น กลุ่มตัวอย่างที่สนใจเปิดรับรายการประเภทข่าวจากมาเลเซีย ให้เหตุผลในการเปิดรับว่า เนื่องจากในบางครั้งสื่อของไทยให้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจน และไม่น่าเชื่อถือในประเด็นที่พวกเขาสนใจ จึงหันมาหาข้อมูลในเรื่องหรือประเด็นดังกล่าวจากสื่อของมาเลเซีย หรือคนไทยมุสลิมที่เปิดรับรายการที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม โดยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ผูกพันกับความเชื่อของกลุ่มตนเองจึงสนใจที่จะเปิดรับ และยิ่งมีความเกี่ยวข้องผูกพันมากเท่าไร กลุ่มตัวอย่างก็จะมีพฤติกรรมแบบ active ในการแสวงหาข่าวสารมากขึ้นเท่านั้นด้วย

สำหรับในกลุ่มคนไทยมุสลิมเองก็มีระดับของการแสวงหาข่าวสารที่ต่างกัน โดยกลุ่มคนไทยมุสลิมที่มีความเคร่งครัดในหลักศาสนาอิสลาม กับกลุ่มที่ไม่มีความเคร่งครัด หรือมีระดับของความเคร่งครัดลดลงมา พฤติกรรมในการแสวงหาข่าวสารจากสื่อก็จะแตกต่างกัน กลุ่มที่ให้ความสำคัญอย่างมากกับศาสนาอิสลามมองว่าการไม่ได้รับบริการข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับศาสนาที่ตนนับถือในสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากรัฐที่อาศัยอยู่อย่างเพียงพอตามความคิดของกลุ่มเป็นปัญหาที่สำคัญ ดังนั้นจึงพยายามแสวงหาข้อมูลที่ต้องการจากสื่อวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซีย ซึ่งอาจพบโดยบังเอิญ หรือทราบอย่างแน่นอนถึงแหล่งของสื่อและเข้าหาอย่างตั้งใจ และเมื่อเห็นถึงความได้เปรียบในด้านคุณภาพรายการ (program value) ทั้งรูปแบบรายการที่ถูกผลิตขึ้นมาด้วยต้นทุนที่สูงกว่า และมีเนื้อหาที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการได้ลึกซึ้งกว่า ทำให้สนใจเลือกเปิดรับรายการศาสนาจากมาเลเซียมากกว่า ในขณะที่อีกกลุ่มซึ่งมีระดับของความเกี่ยวข้องผูกพันที่ลดลงมามีพฤติกรรมเปิดรับรายการศาสนาจากประเทศมาเลเซียเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องผูกพันกับกลุ่มตนเท่านั้น เป็นพฤติกรรมที่ถูกกำหนดขึ้นโดยกลุ่มที่แวดล้อมอยู่ ดังนั้นระดับของความ

เกี่ยวข้องของกลุ่มนี้จะน้อยกว่ากลุ่มแรก ทำให้พฤติกรรมในการเปิดรับและแสวงหาแตกต่างกันไปด้วย

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นว่ากลุ่มคนไทยมุสลิมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่แท้จริงที่เปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย เมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่าเนื่องจากคนไทยมุสลิมจัดเป็นคนกลุ่มน้อยของประเทศ จากความจริงและความเชื่อในเรื่องนี้ ทำให้คนไทยมุสลิมบางกลุ่มมีความพยายามที่จะแสวงหา หรือเข้าหาสิ่งซึ่งสามารถแสดงถึงความมีตัวตนของกลุ่ม(identity)ที่ชัดเจน ซึ่งวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียที่ข้ามเข้ามานอกจากรูปแบบเนื้อหารายการความรู้ และความบันเทิงต่างๆที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนไทยมุสลิมได้แล้ว วัฒนธรรม ภาษา ความเชื่อ และศาสนาของชาวมุสลิมในประเทศมาเลเซียซึ่งถูกถ่ายทอดผ่านทางสื่อวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซียก็เป็นอีกสิ่งที่คุณคนไทยมุสลิมมองเห็นถึงความเกี่ยวข้องผูกพันกับกลุ่มของตนเอง เป็นส่วนที่ช่วยต่อยุ่ และช่วยเสริมความมั่นใจของตนเองถึงการมีอยู่ของกลุ่มที่ชัดเจน มิได้มีฐานะเป็นเพียงคนกลุ่มน้อยในประเทศ ซึ่งส่งผลต่อความสนใจ และการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย

สำหรับกลุ่มคนไทยพุทธมีวิธีการเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างจากกลุ่มคนไทยมุสลิม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายจีน และคนไทยพุทธเชื้อสายไทยมีวิธีการแสวงหาข่าวสารจากการเปิดรับสื่อต่างๆตามกิจวัตร รวมถึงสื่อจากประเทศมาเลเซียด้วย เนื่องจากสามารถเปิดรับสัญญาณได้ โดยมีได้สนใจประเด็นใด หรือต้องการแสวงหาข่าวสารความบันเทิงในเรื่องใดเป็นพิเศษ แต่บังเอิญมาพบกับข้อมูลหรือเนื้อหาที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจอยู่ก่อน ดังนั้นจึงทำให้สนใจที่จะเปิดรับเนื้อหาข้อมูล และความบันเทิงดังกล่าว (Information receptivity)

สำหรับคนไทยพุทธเชื้อสายจีนที่เปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซียส่วนใหญ่ให้ความสนใจในเรื่องภาษาที่เกี่ยวข้องกับเชื้อสายของกลุ่ม นั่นคือ เมื่อพบว่ามีภาษา(ภาษาจีน)ซึ่งเป็นภาษาที่ตนสามารถเข้าใจ หรือเป็นภาษาที่แสดงถึงความเป็นกลุ่มของตนเองก็ให้ความสนใจกับสื่อและเนื้อหาของสื่อดังกล่าว โดยจากผลการวิจัยจะพบว่าประเภทรายการที่คนไทยพุทธเชื้อสายจีนเปิดรับส่วนใหญ่มีปัจจัยในเรื่องภาษามาเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเพลงภาษาจีน ภาพยนตร์จีน หรือข่าวภาษาจีน ซึ่งในการเปิดรับกลุ่มตัวอย่างมิได้ตระหนักถึงประเด็นในเรื่องภาษาว่าเป็นปัญหาอยู่ก่อน แต่มองว่าเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเองจึงสนใจที่จะเปิดรับ ซึ่งระดับของปัญหาและความเกี่ยวข้องจะลดหลั่นลงมาจากกลุ่มของคนไทยมุสลิม

ในขณะที่กลุ่มคนไทยพุทธเชื้อสายไทยจะมีลักษณะของการเปิดรับและการแสวงหาข่าวสารข้อมูลที่แตกต่างออกไปเช่นกัน เนื่องจากปัญหาที่คนไทยพุทธเชื้อสายไทยให้ความสำคัญมีระดับแตกต่างจากทั้ง 2 กลุ่ม ปัญหาที่คนไทยพุทธเชื้อสายไทย ตระหนักถึงและให้ความสนใจ คือ การได้รับบริการในเรื่องวิทยุ-โทรทัศน์ไม่เพียงพอ ซึ่งมาจากปัญหาในเรื่องคลื่นสัญญาณ ความห่างไกล และคุณภาพของรายการท้องถิ่นที่มีไม่เพียงพอและไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงในบางส่วนได้ ดังนั้นลักษณะการเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของกลุ่มคนไทยพุทธเชื้อสายไทยเป็นการมองหาสิ่งที่แปลกแตกต่างจากสังคมเดิม สื่อเดิม หรือเนื้อหาข้อมูลเดิมที่เปิดรับอยู่ โดยการมองหาสิ่งใหม่จากสังคมใหม่ ซึ่งต่างจากคนไทย 2 กลุ่มข้างต้นที่ให้สนใจอยู่กับสิ่งที่คล้ายคลึงกับวิถีของกลุ่มตนเอง ประเภทรายการที่คนไทยพุทธเชื้อสายไทยเปิดรับส่วนใหญ่เป็นลักษณะรายการ Program commercial ที่จะสามารถตอบสนองความต้องการได้ ดังนั้นจึงเป็นการเปิดรับสื่อจากมาเลเซียเพื่อความบันเทิงอย่างแท้จริง

นอกจากนี้แล้วการเปิดรับรายการจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากมาเลเซียของกลุ่มตัวอย่างนั้นสามารถอธิบายได้ด้วยลักษณะ Information processing ซึ่งต่างจาก Information seeking เนื่องจากกลุ่มนี้จะไม่ค้นหาข้อมูลข่าวสารใดๆ เพียงแต่จัดการกับข้อมูลซึ่งเข้ามาหาพวกเขาเองโดยบังเอิญ และเมื่อเนื้อหาที่เปิดรับก่อให้เกิดความพอใจ ลักษณะของการเปิดรับอย่างบังเอิญอาจกลายเป็นพฤติกรรมตั้งใจเปิดรับในครั้งต่อไปได้ ซึ่งการเปิดรับข้อมูลข่าวสารในลักษณะนี้ มิได้มาจากเจตนาเริ่มแรกของผู้รับสาร หากแต่ผู้รับสารได้รับการกระตุ้นจากเนื้อหาข้อมูลของสื่อวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซีย ทำให้ผู้รับสารเกิดพฤติกรรมในการเปิดรับ

ในขณะที่มีกลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มที่มีพฤติกรรมไม่เปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียเพราะเนื้อหาต่างๆของสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียไม่ได้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง หรือไม่สนับสนุนความคิดความเชื่อเดิม ส่งผลให้ผู้รับสารเพิกเฉย หรือหลีกเลี่ยงที่จะเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียดังกล่าว

กรณีของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมไม่เปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียนั้น ส่วนใหญ่เป็นผลมาจาก การเพิกเฉยต่อข้อมูลข่าวสาร (Information ignoring) ซึ่งเกิดจากการเห็นว่าผลประโยชน์ที่ได้จากการเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากมาเลเซียไม่คุ้มค่ากับการต้องลงทุนลงแรงในการเปิดรับ แม้ว่าข่าวสารข้อมูลที่จะได้รับจากสื่อดังกล่าวของมาเลเซียอาจมีประโยชน์ก็ตาม เช่น กลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมไม่เปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากมาเลเซีย ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการรับสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์จากมาเลเซียได้ไม่ชัดเจน ต้องทำการติดตั้งเสา

สัญญาอนุญาตให้สูงขึ้น หรือต้องซื้อแฟงสัญญาอนุญาตของมาเลเซียมาติดตั้ง ซึ่งต้องใช้ค่าใช้จ่ายจำนวนหนึ่ง ทำให้กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจที่จะไม่เปิดรับสื่อดังกล่าวจากประเทศมาเลเซียแทน หรือ กลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายไทยและคนไทยพุทธเชื้อสายจีนส่วนใหญ่ที่ไม่เปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซีย เพราะไม่เข้าใจภาษาที่ออกอากาศทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์มาเลเซีย ดังนั้นจึงไม่สนใจที่จะเปิดรับสื่อดังกล่าวจากมาเลเซีย เพราะต้องใช้ความพยายามและความสามารถในการจัดการกับเนื้อหา (process content) ดังนั้นจึงเลือกที่จะหลีกเลี่ยงการเปิดรับข้อมูลจากสื่อ (Information avoidance) มาเลเซียแทน

นอกจากความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง และการคาดคะเนเปรียบเทียบระหว่างรางวัลตอบแทนและการลงทุนลงแรงแล้ว ปัจจัยในเรื่องความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Network) ก็มีความเกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมในการเลือกเปิดรับสื่อจากประเทศมาเลเซียเช่นกัน โดยเฉพาะความสัมพันธ์จากกลุ่มปฐมภูมิ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับและไม่เปิดรับสื่อจากประเทศมาเลเซียของผู้รับสาร ทั้งนี้เนื่องจากในบางครั้งตัวผู้รับสารเองนั้นมิได้มีความคิดที่จะเปิดรับสื่อจากประเทศมาเลเซียแต่อย่างใด แต่เนื่องจากมีบุคคลใกล้ชิดคิดสนใจที่จะเปิดรับรายการต่างๆจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย ทำให้ผู้รับสารต้องเปิดรับสื่อดังกล่าวไปด้วยโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือในทางกลับกัน ขณะที่ผู้รับสารเองมีความสนใจที่จะเปิดรับเนื้อหาข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย แต่บุคคลใกล้ชิดไม่มีความสนใจที่จะเปิดรับรายการใดๆจากสื่อของมาเลเซียส่งผลให้ผู้รับสารต้องหลีกเลี่ยงการเปิดรับสื่อวิทยุจากประเทศมาเลเซียเช่นกัน ซึ่งอิทธิพลที่มีผลการเปิดรับสื่อในลักษณะนี้เรียกว่า “อิทธิพลของบุคคล” (personal influence)

สำหรับสาเหตุปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย นอกจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้รับสารแล้ว อีกปัจจัยที่มีผลเกี่ยวข้อง คือ การให้บริการของวิทยุ-โทรทัศน์ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทยที่ยังคงมีปัญหาอยู่ เนื่องจากสภาพสัญญาอนุญาตวิทยุ-โทรทัศน์ไม่สามารถครอบคลุมพื้นที่ที่ประชากรกระจายตัวอยู่ได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งปัญหาการรบกวนของคลื่นสัญญาอนุญาตจากมาเลเซีย ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวจึงเป็นเสมือนช่องทางให้ผู้รับสารมองหา และเลือกเปิดรับสื่อที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก และเมื่อสื่อเหล่านั้นสร้างความพอใจ และไม่ก่อให้เกิดภาวะผูกพัน จึงส่งผลต่อพฤติกรรมในการเปิดรับ

นอกจากนี้แล้วเมื่อพิจารณาสื่อส่วนใหญ่ทั้งวิทยุและโทรทัศน์เป็นการถ่ายทอดรายการต่างๆจากส่วนกลางแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ เนื้อหาข้อมูลต่างๆที่นำเสนอขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในเมืองซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีกำลังซื้อมากที่สุด ดังนั้นมาตรฐานของราย

การจูงใจขึ้นอยู่กับความพอใจของคนในกลุ่มนี้เป็นหลัก ดังนั้นประเภทรายการที่นำเสนอจึงขาดเนื้อหาบางด้านที่จะมาตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนบางกลุ่มในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ซึ่งจัดว่าเป็นคนกลุ่มน้อยของประเทศ อีกทั้งวิทยุและโทรทัศน์ของท้องถิ่นเองยังขาดบุคลากรและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการผลิตรายการเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นเอง ซึ่งทำให้ความต้องการของคนบางกลุ่มในท้องถิ่นไม่ได้รับการตอบสนองจากสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ในประเทศอย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงทำให้สื่อวิทยุ-โทรทัศน์ของมาเลเซียที่ข้ามเข้ามาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ได้รับความสนใจ

โดยเมื่อพิจารณาถึงการให้ความสนใจในการเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ของประเทศมาเลเซียของประชาชนตามแนวชายแดนไทยแล้ว เห็นได้ว่าสิ่งหนึ่งคือความหลากหลายและความทันสมัยของสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ของมาเลเซีย ซึ่งในเรื่องนี้ Warlaumont (1988) ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งที่เป็นตัวกำหนดถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในประเทศต่างๆ ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ (financial resources) หากประเทศใดมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี เทคโนโลยีด้านการสื่อสารก็จะก้าวหน้าพัฒนาตามไปด้วยซึ่งความก้าวหน้านี้ทำให้ได้เปรียบในเรื่องประสิทธิภาพในการส่งสัญญาณ ยิ่งไปกว่านั้นคุณภาพและความน่าสนใจของรายการต่างๆของวิทยุและโทรทัศน์ก็เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจอย่างมาก เนื่องจากรายการที่ถูกผลิตด้วยต้นทุนราคาแพง มีคุณภาพ และสามารถเข้าถึงความต้องการ หรือเป็นที่ตอบรับกับกลุ่มคนในแต่ละกลุ่มได้ (program value) ฐานะทางเศรษฐกิจของมาเลเซียจัดอยู่ในอันดับต้นๆของภูมิภาคเอเชีย (พิจารณาได้จากมูลค่าการส่งออกของมาเลเซียมีสัดส่วนการตลาดสูงร้อยละ 1.5 ของมูลค่าการส่งออกของโลก ในขณะที่ไทยมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 1.1 ของมูลค่าการส่งออกของโลก) (ตีรณ พงศ์มพัฒน์, 2542: 20) กิจการกระจายเสียงของมาเลเซียมีทั้งที่ดำเนินการโดยรัฐบาล และที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องและรองรับความต้องการของประชาชนทุกเชื้อชาติทุกชนชั้นที่มีอยู่ในประเทศมาเลเซีย

วิทยุและโทรทัศน์ที่ดำเนินการโดยรัฐบาลมีรายได้หลักจากเงินงบประมาณของรัฐบาลและค่าธรรมเนียมเครื่องรับวิทยุ-โทรทัศน์ที่ประชาชนเป็นผู้จ่าย ส่วนรายได้จากการโฆษณาสินค้าจะมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น รายการส่วนใหญ่มีสัดส่วนของรายการที่ผลิตในประเทศมากถึง 70% นอกจากนี้แล้วรายการต่างๆที่นำเสนอยังตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักศาสนาอิสลามซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ ดังนั้นจึงไม่ค่อยพบเห็นการนำเสนอภาพที่ขัดต่อศีลธรรมปรากฏอยู่ในโทรทัศน์ของมาเลเซีย ดังเช่นที่มีอยู่ในโทรทัศน์ของไทย การนำเสนอรายการต่างๆเน้นความน่าสนใจและสาระประโยชน์ต่อประชาชน แต่ขณะเดียวกันก็นำเสนอความบันเทิงในปริมาณที่เหมาะสมด้วย

ในขณะที่วิทยุ-โทรทัศน์ของภาคเอกชนมีรายได้หลักจากการโฆษณาสินค้า รายการมีความทันสมัยและหลากหลายเนื่องจากใช้ต้นทุนในการผลิตสูง รายการส่วนมากเป็นรายการที่ซื้อจากต่างประเทศ โดยมีสัดส่วนของอเมริกา จีน และอินเดีย เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละเชื้อชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศ

จากการที่วิทยุ-โทรทัศน์ของมาเลเซียสามารถนำเสนอทั้งสาระประโยชน์จากวิทยุและโทรทัศน์ของรัฐบาล และความบันเทิงที่หลากหลายจากวิทยุ-โทรทัศน์ภาคเอกชน ทำให้ประชาชนตามแนวชายแดนไทยบางกลุ่มที่มีโอกาสได้รับชมและรับฟังรายการจากประเทศมาเลเซียให้ความสนใจ โดยเฉพาะกลุ่มคนไทยมุสลิมที่เห็นว่ารายการจากประเทศมาเลเซียสามารถตอบสนองความต้องการในส่วนที่ไม่สามารถหาชมได้ในเรื่องของไทย สำหรับผู้รับสารเชื้อสายอื่นๆกรณี Spillover signals ของมาเลเซียที่ข้ามเข้ามายังชายแดนไทยนี้จัดว่าเป็นการให้ผู้รับสารมีตัวเลือกเพิ่มมากขึ้นในการรับชมหรือรับฟังวิทยุและโทรทัศน์

หากในอนาคตสื่อวิทยุและโทรทัศน์ของไทยยังไม่สามารถผลิตรายการที่จะตอบสนองความต้องการของผู้รับสารบางกลุ่ม โดยเฉพาะ กลุ่มคนไทยมุสลิม รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของวิทยุและโทรทัศน์ให้ครอบคลุมความต้องการของประชาชนตามแนวชายแดนให้ทั่วถึงแล้ว สื่อวิทยุและโทรทัศน์ของมาเลเซียอาจเข้ามามีอิทธิพล เป็นที่รู้จัก และคุ้นเคยของประชาชนไทยตามแนวชายแดนได้ ทั้งนี้เพราะความทันสมัยและความหลากหลายของวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซียซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนบางกลุ่มตามแนวชายแดนให้ความสนใจ

6.3 ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับและสาเหตุปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของผู้รับสารตามแนวชายแดนไทยเท่านั้น แต่ยังมีได้เจาะลึกถึงผลกระทบจากสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์ของมาเลเซียที่ข้ามพรมแดนเข้ามายังชายแดนประเทศไทยว่ามีผลกระทบในด้านใดบ้าง ทั้งผลกระทบต่อผู้รับสารชาวไทย ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม หรือผลกระทบทางความมั่นคงระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่ควรจะมีการศึกษาต่อไป